

MRU

04 11

2013

PENKTOJI PRAKTIŠNĖ-MOKSLINĖ
KONFERENCIJA

Efektivumas viešajame sektoriuje:
kuo vadybos teorijos gali pasitarnauti
ir ką praktikai gali patarti?

SUVOKIAMO SOCIALINIO TEISINGUMO REIKŠMĖ REGIONŲ VYSTYMUI

Prof. Dr. Marija Burinskienė, VGTU

Prof. Dr. Vitalija Rudzkienė, MRU

Vilnius, 2013. 04.11

Planavimas - tai įtikinamos istorijos apie ateitį papasakojimas.

Jim Throgmorton, JAV

Savo istorijas pasakoja:

- *gyventojai,*
- *politikai,*
- *architektai,*
- *ekologai,*
- *viešojo sektoriaus administratoriai*
- *ir t.t.*

Betgi jie pasakoja vis kitas, viena kitai prieštaraujančias istorijas ...

**Kieno istorija įtikinamesnė –
ekspertų ar visuomenės?**

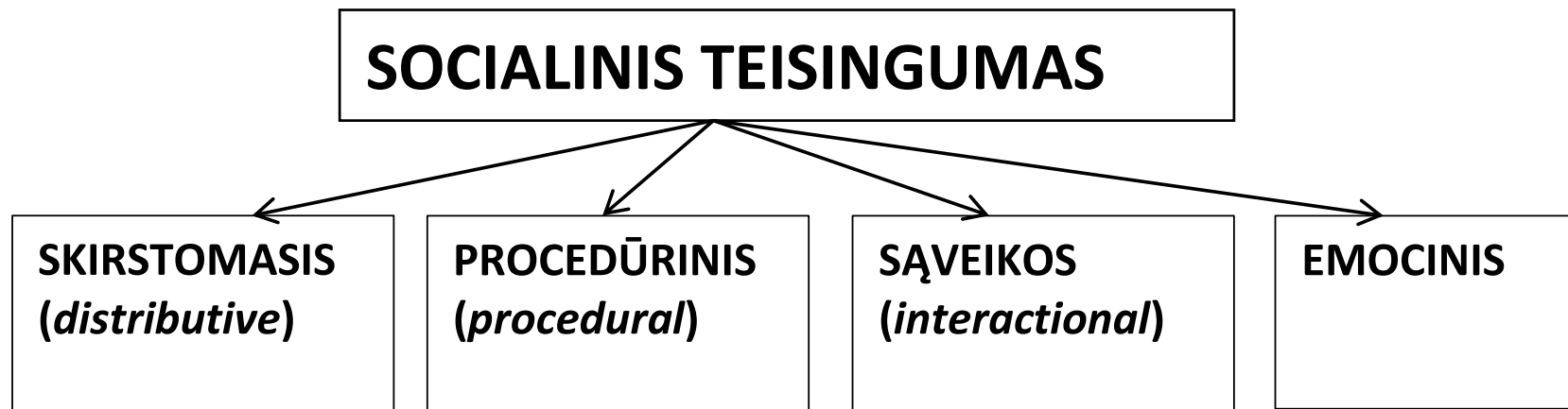
**Darnios plėtros principas:
būtinasis visuomenės dalyvavimas.**

Tačiau:

***dalyvavimas pats savaime
nesuteikia galimybės įtakoti
sprendimo priėmimą ar
galutinius rezultatus.***

O kur socialinis teisingumas?

Socialinio teisingumo rūšys (modeliai)

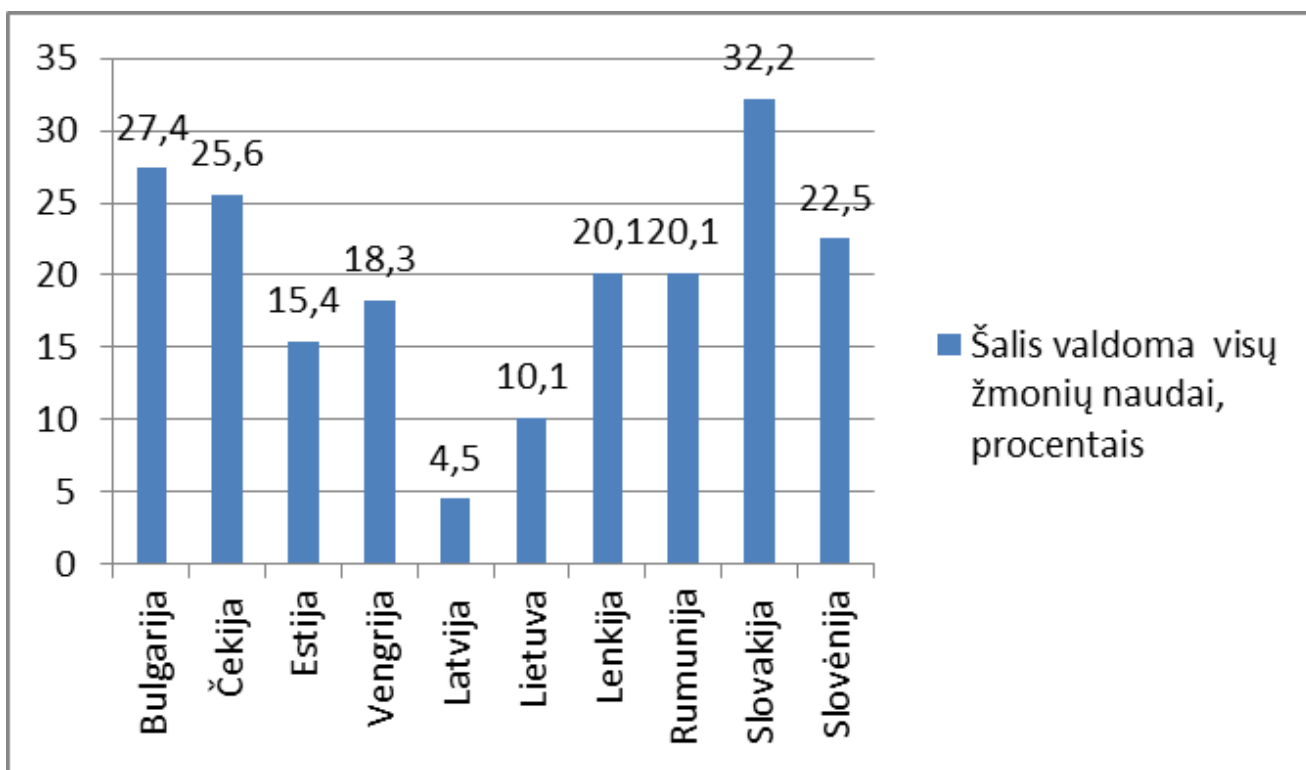
JAV vykdytų apklausų rezultatai parodė, kad vertindami resursų paskirstymą visuomenėje, žmonės naudoja du santykinai nepriklausomus principus:

- ***mikro-teisingumo,***
- ***makro-teisingumo.***

- ***Mikro* (asmeninis) teisingumo principas: geriausiai skirsto rinka.**
- ***Makro* (valstybės lygmens) principas: teisingiau kai perskirstoma per socialinės apsaugos sistemą.**
- **Praktiškai, skirtumas tarp mikro ir makro teisingumo parodo rinkos teisingumo ir politinio teisingumo santykį.**

- **Tyrimai rodo, kad žmonių pasirinkimas remtis mikro ar makro teisingumo principais priklauso nuo jų *pasitikėjimo valdžia* .**

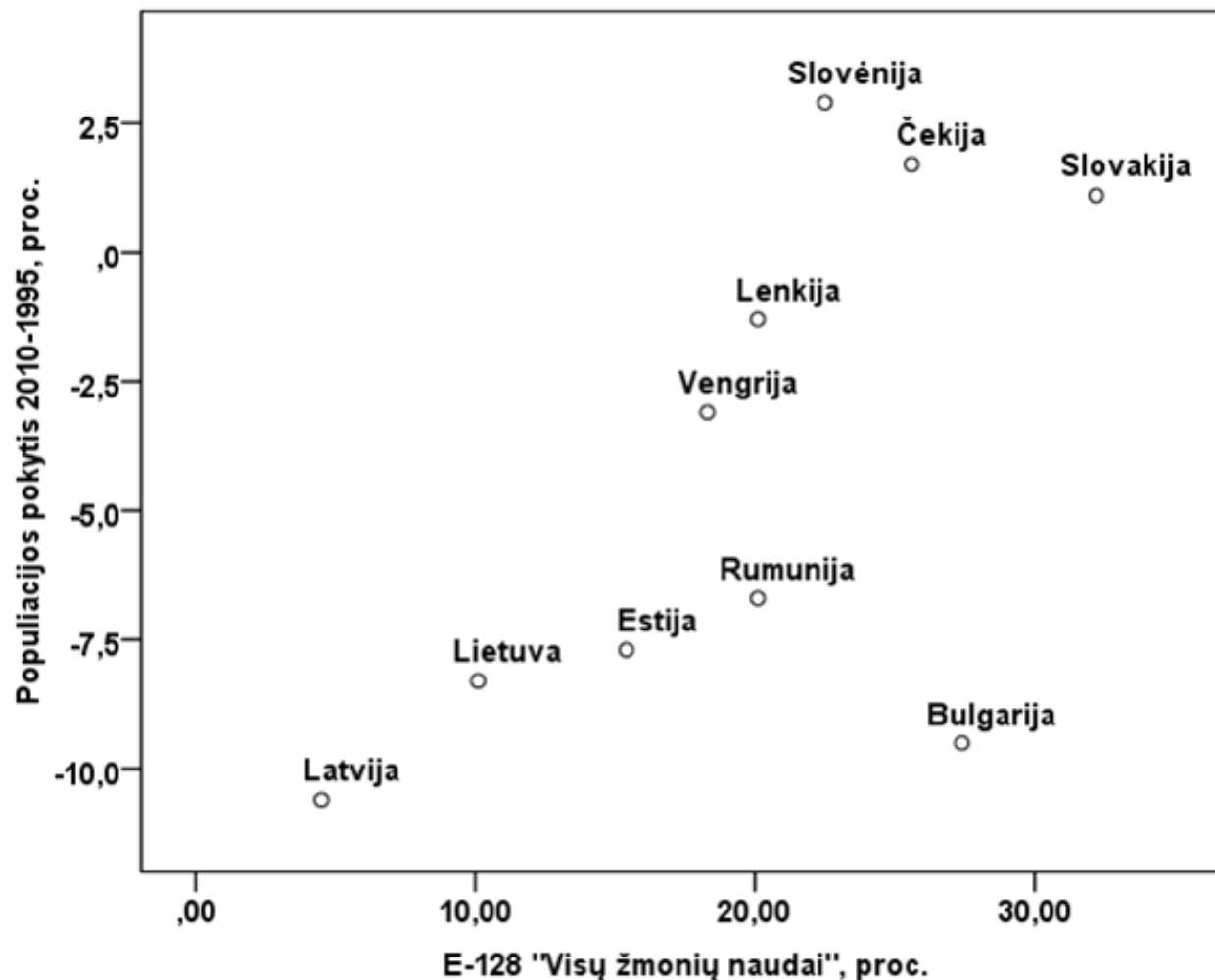
- **Mokslinė problema aiški, o kokia jos praktinė vertė?**

Centrinės ir Rytų Europos šalių gyventojai, 1990-1998 metais manę kad jų šalis valdoma visų žmonių naudai, procentais (šaltinis: „The World Values Survey“)

Palyginimui: kad šalis valdoma siekiant visų žmonių naudos teigiamai atsakė:

- **71,8 proc. Norvegijos,**
- **46,5 proc. Kanados,**
- **41,1 proc. Švedijos,**
- **38,9 proc. Šveicarijos,**
- **31,2 proc. JAV gyventojų.**

**Pasitikėjimas ir gyventojų skaičiaus pokytis per 15 metų.
(šaltiniai: „The World Values Survey“, Eurostat, IndexMundi)**

- **Rodiklis „Šalis valdoma dėl visų žmonių naudos“ koreliuoja su rodikliais:**
- **„žmonės, kuriems gresia pavojus atsidurti skurde ar socialinėje atskirtyje, procentais, nuo visų gyventojų“, Eurostat $r=-0.63$, $p=0.07$**
- **Gini koeficientu (šaltinis: Eurostat, SILC) $r=-0.76$, $p=0.02$,**
- **gyventojų skaičiaus pokyčiu $r=0.86$, $p=0.003$.**

**Socialinis teisingumas
+
teritorijų planavimas**

Teritorijų planavime – du socialinio teisingumo lygiai:

- **planavimas pagal savo tikslus atstovauja viešąjį visuomenės interesą (makro lygmuo),**
- **investuotojai ir vietos gyventojai – privatų (mikro lygmuo).**

Bendrojo planavimo metu:

- **išskiriami žemės plotai, kuriuose numatoma viešoji infrastruktūra, reikalinga visiems valstybės gyventojams,**
- **žemės savininko tikslai gali būti diametraliai priešingi: parduoti sklypą už tai gaunant maksimalią finansinę naudą ar išlaikyti jį savo rankose, ignoruojant visuomenės poreikius.**

O koks galimas problemos sprendimo būdas? Pavyzdžiui:

- 1. Atskirti planavimo funkcijas:**
 - a) sprendimo priėmimo proceso kontrolę per strateginius planus,**
 - b) „įdiegimo“ per konservavimo ir transformavimo projektus ir programas,**
 - c) „reguliavimo“ per žemės naudojimo paskirties (zonų) nustatymą.**

- 2. Šių funkcijų įgyvendinimui taikyti procedūras paremtas skirtingais etiniais – politiniais principais ir net skirtingomis vertybių sistemomis.**

Lietuvoje sukurta dviejų lygių (funkcijų) planavimo sistema.

Ir kaip mums sekasi?

Pavyzdys - Vilniaus m. senamiesčio pietinio aplinkkelio susiaurėjimas

**Pavyzdys - Pietinio Vilniaus miesto aplinkkelio
prieigos, Savanorių prospekto žiede**

AČIŪ UŽ DĖMESĮ!